

ERŐS ESZTER

Néprajz
MA, 4. félév
Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Balatonyi Judit
egyetemi adjunktus, PTE BTK

„AZ EMLÉKEK ERŐSÍTIK A SZÍNEKET” GRÁBÓC VIZUÁLIS EMLÉKEZETE A KÖZÖSSÉGI FOTÓALBUM TÜKRÉBEN

Kulcsszavak: fényképgyűjtés; vizuális etnográfia; közösségszervezés; közösségtörténet; értékmentés

Írásomban a Tolna megyei Grábóc önszerveződő fényképgyűjtő tevékenységével foglalkozom 2020 és 2023 közötti digitális etnográfiai vizsgálataim, és az aktív résztvevőkkel készített interjúk alapján. A következő kérdésekre keresem a választ: milyen szándékok húzódnak meg a kezdeményezés háttérében? Mennyire fontos szempont a közösségszervezés igénye, és vannak-e a gyűjtésnek további céljai?

Módszerem a vizuális etnográfia. Egy már meglévő fotógyűjteményből indulok ki, és hangsúlyozom, hogy a fényképek itt információtároló, és az emlékezést illetve a közös gondolkodást aktiváló eszközök.

A fotógyűjtemény képsorai a közösség történetét beszélik el az emberi életút analógiáján, ugyanis a képekkel kapcsolatos közösségi diskurzus, és az egyéni értelmezések leggyakrabban közösség fordulópontjait emlegetik. Leghangsúlyosabban az elmúlás, az entrópia gondolata kapcsolódik össze a falu sorsával, ugyanis az 1970-es években bekövetkezett elvándorlási hullám óta a helyi intézmények nagy része megszűnt, a falu „előregedett”. A cél tehát világos: a huszonnegyedik órában minél több helyi értéket megmenteni a jövő számára, és mindezt intézmények valamint hagyományőrző csoportok nélkül.

A kezdeményezés céljai három pont mentén foglalhatók össze: értékmentés és továbbadás, kritika a jelenkor felé, a régi közösség újjá alakítása vagy közösségszervezés a múlt értékei mentén. Az online világ egyesíti magában a térben és időben egymástól távol eső személyeket, kapcsolatba hozza és dialógusba állítja az élőket a holtakkal, újjáalakít régi barátságokat. Bár a közösség több módon is értelmezhető (akcióközösség, kortárs emlékezőközösség, értelmezőközösség), mindennek mozgatórugója a faluhoz, mint lokalitáshoz való kötődés.